

Utlåtande

Ålands landskapsregering
Lagberedningen
registrator@regeringen.ax

Er referens
ÅLR 2024/3271

Datum
2024-06-28

Kontaktperson
Henrik Jensen, myndighetsjurist

Förslag till ny lagstiftning om landskapets tjänsteinnehavare

ÅOM 2024/26

Bakgrund

Ålands ombudsmannamyndighet har fått möjligheten att lämna synpunkter på ett förslag till ny lagstiftning om landskapets tjänsteinnehavare.

Ombudsmannamyndigheten verkar för att främja jämställdhet och likabehandling samt barns, klienters och patienters ställningar och rättigheter. Myndigheten bedriver även tillsyn över offentlig upphandling och arbetar för att främja och trygga konsumenters intressen. Utlåtandet begränsas till myndighetens ansvarsområden.

Sammanfattning

I förslaget föreslås att tjänstemannalagen för Åland upphävs och ersätts med en ny och könsneutral lag om landskapets tjänsteinnehavare med tillkommande följdändringar i annan lagstiftning. Tjänstedelegationen slopas, anställningsförhållandena vid landskapsförvaltningen ska renodlas, möjligheten för landskapsregeringen att utse politiska tjänsteinnehavare lagfästs och bestämmelserna om permittering ändras.

Det föreslås även en ny blankettlag om tillämpning av rikslagstiftningen om rätt till ersättning vid olycksfall, och att alla bestämmelser om tjänstebrott samlas i en ny tjänstebrottslag för Åland.

Målsättningen är att skapa en rättssäker, modern och effektiv förvaltning.

Ålands ombudsmannamyndighet föreslår följande:

1. Mer noggranna överväganden av hur begreppen tjänstemän och tjänsteinnehavare förhåller sig till självstyrelselagen.
2. Att överväga ändamålsenligheten i den ur ett komparativt perspektiv mer begränsade möjligheten att söka ändring i utnämningsärenden.
3. Ett tydliggörande avseende vilken myndighet som ska lämna samtycke vid omplacering till och från myndigheter.
4. Att det övervägs en följdändring avseende hänvisningen till EG-bestämmelser i landskapslag (2017:80) om tillämpning på Åland av rikslagar om offentlig upphandling då förslaget innebär justeringar i landskapslag (2014:33) om Ålands ombudsmannamyndighet.

Utlåtande

Landskapslag om landskapets tjänsteinnehavare

I självstyrelselag (1991:71) för Åland görs åtskillnad mellan landskapets tjänstemän och kommunernas tjänsteinnehavare. Av lagtekniska och behörighetsmässiga skäl bör effekterna av att slopa begreppet tjänsteinnehavare noggrant övervägas då det förekommer i 18 § 2 punkten och 24 § självstyrelselagen

Beslut som inte får överklagas genom besvär

I föreslagna 84 § 3 mom. 2 punkten nämns den gällande begränsningen avseende möjligheten att söka ändring i landskapsregeringens beslut i utnämningsärenden. Den i riket gällande stättjänstemannalagen ger en mer omfattande möjlighet att söka ändring genom besvär och sett till utvecklingen i Sverige har Statens överklagandenämnd till uppgift att pröva överklaganden av beslut i anställningsärenden. I ett komparativt hänseende kan det vara därför ändamålsenligt att utreda en utökad möjlighet till överklagan.

Omplacering av tjänsteinnehavare till och från Ombudsmannamyndigheten

Av 8 § 3 mom. 2 punkten landskapslag (2014:33) om Ålands ombudsmannamyndighet framgår att förflyttning och omplacering till och från en annan landskapsmyndighet kräver Ombudsmannamyndigheten samtycke.

I den föreslagna tjänstemannalagens motsvarande allmänna reglering i 74 § 4 mom. framgår att omplacering kräver samtycke av den underlydande myndigheten. Det är inte nödvändigtvis uppenbart huruvida det med underlydande myndighet avses den myndighet som tjänsteinnehavaren flyttas till eller från. För Ombudsmannamyndigheten kan det innebära ett något mer oklart läge avseende samtyckeskravet.

Ålands ombudsmannamyndighet som tillsynsmyndighet avseende upphandling och inaktuell hänvisning till EG-bestämmelser

Av 2 § 3 mom. landskapslag (2014:33) om Ålands ombudsmannamyndighet följer att Ombudsmannamyndigheten är tillsynsmyndighet i enlighet med landskapslagen (2017:80) om tillämpning på Åland av riksförfattningar om offentlig upphandling. Då gällande förslag innebär en justering av ombudsmannalagen föreslås en följdändring.

Hänvisningen till EGs bestämmelser i 1 § 2 mom. landskapslag (2017:80) om tillämpning på Åland av rikslagar om offentlig upphandling bör ändras till att vara en hänvisning till EU:s bestämmelser i och med att Europeiska gemenskapen inte längre är en del av den Europeiska unionen.